

Informatie betreffende euthanasie door de huisarts

Euthanasie is een ingrijpend onderwerp. Het is belangrijk om hier op tijd over na te denken en uw wensen tijdig met uw huisarts te bespreken.

Deze informatie beschrijft in grote lijnen hoe een verzoek om euthanasie met de huisarts besproken en zorgvuldig beoordeeld wordt.

Vorbereiding

Euthanasie is een ingewikkelde materie, waar u op tijd over na moet denken en waar u op tijd met uw huisarts over moet spreken. Zowel de patiënt als de huisarts heeft zijn eigen gedachten over euthanasie.

De huisarts heeft soms al enige ervaring met het uitvoeren van euthanasie en weet wat er allemaal bij komt kijken. De patiënt is vaak niet op de hoogte van de procedure die de huisarts wettelijk moet volgen.

Zowel voor de patiënt als voor de huisarts is euthanasie een procedure met een forse psychische belasting. Voor de patiënt is het een emotionele beslissing en gebeurtenis, waarbij het leven acuut zal worden beëindigd. Voor de huisarts is het een beladen handeling.

Het is belangrijk dat er geen valse verwachtingen worden gewekt. Wat een patiënt verwacht, is niet altijd hetzelfde als wat uiteindelijk binnen het wettelijk kader mogelijk is. Een grondige voorbereiding is noodzakelijk voor een zorgvuldige uitvoering.

Weloverwogen

Als u aangeeft dat euthanasie gewenst is op een bepaald moment in de laatste fase van uw leven, zal de huisarts daar meerdere malen met u over spreken. Vastgesteld moet worden of uw wens tot euthanasie daadwerkelijk aan de orde is en aan de orde blijft.

De huisarts zal zich hierbij strikt aan de regels moeten houden. Er moet worden getoetst of het om een weloverwogen besluit gaat.

Geen eis maar een verzoek aan de arts

Belangrijk

Euthanasie is een verzoek van de patiënt aan de arts. Euthanasie kan niet door de patiënt worden geëist: het is geen recht. De arts kan niet verplicht worden om euthanasie uit te voeren.

Drijfveren

Mensen hebben verschillende drijfveren om aan te geven dat euthanasie voor hen een optie zou kunnen zijn. Vaak gaat het om angst voor ondraaglijk lijden, pijn, benauwdheid, aftakeling, dementie of het niet meer kunnen eten en/of drinken.

Gezondheidscentrum Aletta Jacobsstraat

Huisartsenpraktijk Douma-Annanepesova /
Huisartsenpraktijk Zegers-Botta

De procedure

De uitvoering van euthanasie is bij wet geregeld. Daarbij moet u weten dat euthanasie nog steeds een strafbaar feit is, waarbij zorgvuldigheidseisen worden gesteld om de huisarts te ontslaan van verdere rechtsvervolging. De huisarts moet zich aan deze zorgvuldigheidseisen houden.

Allereerst moet duidelijk zijn dat u daadwerkelijk voor een dergelijke procedure wilt kiezen, als het duidelijk wordt dat er op termijn sprake kan zijn van ondraaglijk lijden en genezing niet meer mogelijk is. Een moeilijk punt hierbij is dat bepaald moet worden wat het ondraaglijk lijden precies inhoudt.

Het moet ook duidelijk zijn dat u voor de procedure blijft kiezen. De arts moet telkens opnieuw controleren of de ingeslagen weg naar een mogelijk uit te voeren euthanasie nog steeds de juiste is.

Het moet voor de patiënt duidelijk zijn hoe de procedure in zijn werk gaat. Sommige verwachtingen moeten misschien worden bijgesteld. De arts zal u ook mogelijke alternatieven moeten beschrijven die het lijden kunnen verzachten. Dat zijn behandelingen anders dan euthanasie.

De huisarts moet ervan overtuigd zijn dat de patiënt van de alternatieven op de hoogte is en op grond daarvan een beslissing kan nemen om wel of niet voor euthanasie te kiezen.

Het moet duidelijk zijn dat u in de loop van de tijd alsnog kunt afzien van uw wens tot euthanasie. Het uiten van de euthanasiewens en het vastleggen daarvan in een verklaring brengt geen verplichting met zich mee om ermee door te gaan.

Berusting, acceptatie en goede voorlichting over wat er kan gebeuren en wat de arts kan doen aan ongemakken rond het levenseinde, kunnen de angst voor het onbekende verminderen. Daardoor kan de procedure op de achtergrond komen te staan.

Het komt vaak voor dat een patiënt met een euthanasiewens uiteindelijk op natuurlijke wijze overlijdt. Van de ingeslagen weg kan dus altijd worden afgeweken. Ongemakken kunnen uitblijven of iemand kan zo snel het bewustzijn verliezen dat euthanasie niet meer aan de orde is.

Ook de omgeving moet weten dat de ingeslagen weg niet tot het einde van de procedure gevolgd hoeft te worden.

De huisarts weet graag van tevoren wie er bij de euthanasie aanwezig wil zijn. De omgeving moet er rekening mee houden dat de huisarts uiteindelijk de wens van de patiënt laat gelden boven de verwachtingen van de omgeving, zoals partner, familie en vrienden.

De huisarts zal vragen om de wens tot euthanasie vast te leggen in een door u ondertekende wilsverklaring. Elke patiënt kan een eigen verklaring opstellen, maar in de praktijk sluiten deze verklaringen niet altijd goed aan op de wettelijke procedure. Daarom kan de huisarts gebruikmaken van een voorbeeldverklaring.

Bewaar uw euthanasieverklaring op een duidelijke en bekende plek in huis en laat ook familieleden weten waar de verklaring te vinden is. Onverwacht ingeroepen hulpverleners moeten er gemakkelijk over kunnen beschikken. Het is raadzaam om een kopie aan de huisarts te geven.

De verklaring biedt geen garantie. Artsen zijn niet verplicht zich aan een euthanasieverklaring te houden. De verklaring geeft dus geen recht op euthanasie, ook al gaat het om een uitdrukkelijk verzoek van de patiënt.

De arts moet uiteindelijk beoordelen of er sprake is van uitzichtloos lijden en of hij of zij de situatie, vanuit het perspectief van de patiënt, als ondraaglijk kan invoelen. De huisarts zal in de loop van de tijd telkens opnieuw moeten inschatten of het moment nadert waarop de procedure op korte termijn kan worden uitgevoerd.

Gezondheidscentrum Aletta Jacobsstraat

Huisartsenpraktijk Douma-Annanepesova /
Huisartsenpraktijk Zegers-Botta

SCEN-arts

De huisarts zal op enig moment moeten inschatten dat het tijd is om de SCEN-arts in te schakelen. SCEN betekent: Steun en Consultatie bij Euthanasie in Nederland.

Deze SCEN-arts is gespecialiseerd in het analyseren van situaties rond het levenseinde en beoordeelt of aan de zorgvuldigheidseisen wordt voldaan. Dit wordt schriftelijk vastgelegd en aan de huisarts gerapporteerd.

Het kan zijn dat de SCEN-arts aangeeft dat de patiënt op het moment van het bezoek niet voldoet aan de criteria voor euthanasie. De SCEN-arts kan dan aangeven op een later moment opnieuw een inschatting te maken.

Uiteindelijk bepaalt de huisarts, na overleg met de patiënt en na de beoordeling door de SCEN-arts, of de euthanasie kan worden uitgevoerd. Daarna treft de huisarts voorbereidingen en wordt samen met de patiënt een tijdstip bepaald.

Rondom de uitvoering

Meestal neemt de huisarts contact op met de forensisch arts van de GGD en kondigt hij of zij de euthanasie aan. De forensisch arts wordt na het overlijden ingeschakeld omdat er sprake is van een niet-natuurlijke dood. Dit moet worden vastgelegd in een verklaring.

De huisarts neemt op de dag zelf contact op met de apotheek om de benodigde middelen en materialen op te halen. Samen met de apotheker wordt de inhoud gecontroleerd. De huisarts bereidt voorafgaand aan het bezoek een deel van de materialen voor.

Er is veel tijd gemoeid met de voorbereiding van euthanasie. Soms kiest de huisarts, in overleg met de patiënt en familie, ervoor om de procedure in de avonduren te laten plaatsvinden. Dat geeft rust om de procedure zorgvuldig uit te voeren.

U kunt ervoor kiezen om zelf een middel te drinken. Dit heet hulp bij zelfdoding. De andere mogelijkheid is dat de huisarts de middelen via de bloedbaan toedient. In dat geval legt de huisarts een infuus aan, meestal in een ader van de onderarm.

Bij de uitvoering wordt eerst gecontroleerd of het infuus goed loopt. Daarna wordt een slaapmiddel gegeven. Hierdoor valt de patiënt in een diepe slaap. Als de diepe slaap is ingetreden, wordt een tweede middel toegediend waardoor de ademhaling stopt. Door de diepe slaap merkt de patiënt hier niets meer van.

Het kan enige tijd duren voordat de ademhaling stopt. Daarna kan het nog enkele minuten duren voordat het hart stopt met kloppen en de patiënt is overleden.

De huisarts moet alle stappen, overwegingen en gegevens over het ziektebeeld en het verloop vastleggen in een verslag. De forensisch arts ontvangt hiervan de benodigde informatie. Pas nadat de forensisch arts een verklaring van niet-natuurlijke dood heeft opgesteld, kan de patiënt worden vervoerd door de begrafenisondernemer.

Tijdig blijven bespreken

Euthanasie is een procedure die niet hals over kop kan worden uitgevoerd. Als de huisarts in de periode voorafgaand aan het overlijden afwezig is of op vakantie, is een duidelijke overdracht aan een waarnemend arts nodig.

Gezondheidscentrum Aletta Jacobsstraat

Huisartsenpraktijk Douma-Annanepesova /
Huisartsenpraktijk Zegers-Botta

Artsen, patiënt en omgeving hebben hierin een gedeelde verantwoordelijkheid en moeten met elkaar blijven communiceren. Van de patiënt wordt gevraagd om duidelijk te blijven aangeven dat de ingeslagen weg nog steeds de gewenste weg is.

Een lange stilte tot vlak voor het overlijden kan ongewenste emoties en effecten veroorzaken, waardoor met name ook de omgeving met een onbevredigend gevoel kan achterblijven.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Aarzel dan niet om deze met uw huisarts te bespreken.

- www.thuisarts.nl - patiëntinformatie van het Nederlands Huisartsen Genootschap
- www.nvve.nl - informatie van de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levens einde

Deze informatie is bedoeld als algemene toelichting. Uw persoonlijke situatie en wensen bespreekt u met uw huisarts.